

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Bc. Martina ŠKARKOVÁ

Obor: Ped.předšk.věku

Název práce v českém jazyce: Kniha a ostatní média v mateřské škole

Název práce v anglickém jazyce: Books and other media in pre-schols

Vedoucí práce: Mgr. Štěpánka Klumparová, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Ondřej Hník, Ph.D.

Martina Škarková se ve své práci zabývá tématem více než aktuálním, a sice vlivem médií na děti předškolního věku. Diplomantka si vytkla za cíl zmapovat s oporou o odbornou literaturu vliv médií (se zvláštním zřetelem ke knize) na dítě předškolního věku a formou dotazníku a rozhovoru zjistit, jak se k této problematice staví učitelky MŠ a rodiče dětí. Autorka se také pokusila vytvořit plán týdenního programu, jehož ústředním tématem byla kniha. Cíle se M. Škarkové podařilo naplnit pouze částečně.

V úvodní kapitole teoretické části autorka uvádí definici jednotlivých médií, tento „slovníček“ definicí se jeví poněkud nadbytečným, zvláště když se autorka v další kapitole věnuje podrobnější charakteristice jednotlivých médií ve vztahu k dítěti předškolního věku. Pro obhajobu autorce doporučuji si připravit argumenty, pomocí nichž zdůvodní zařazení tohoto slovníčku do úvodu práce.

Jako s cíli práce nesouvisející se zdají i obecné základní znaky uváděné na závěr charakteristiky každého z médií (ve druhé kapitole). U obhajoby by měla být autorka připravena zdůvodnit, proč tyto základní znaky jednotlivých médií v práci uvádí. Za nejpropracovanější považuji podkapitolu věnovanou počítači, ve které se autorka opírá o výsledky výzkumného šetření provedeného v rámci seminární práce z předmětu Informační technologie.

Ve třetí kapitole nazvané *Medializované dětství* autorka shrnuje (většinou) negativní vlivy médií na dětského recipienta. V kapitole zaměřené na mediální výchovu v MŠ autorka upozorňuje na fakt, že této problematice je v oblasti předškolní pedagogiky pozornost věnována pouze okrajově. Autorka v ní dále zkoumá, zda a v jaké míře je mediální výchova (a její složky) zastoupena v RVP PV. Bohužel svá zjištění nezobecňuje, čtenář diplomové práce se nedozví, do jaké míry je tedy mediální výchova v RVP PV zohledňována. Poslední (pátá) kapitola teoretické částí je věnovaná knize a dětskému časopisu. Na této kapitole je nejzřetelněji vidět, že autorka pouze kompiluje, vůči zdrojům informací se kriticky nevymezuje. V nepříliš vhodně nazvané kapitole *Počátky kontaktu dítěte s knihou* autorka rozebírá funkce knihy ve vztahu k předškolnímu dítěti a její význam v jeho životě. První odstavec této kapitoly (týkající se počátečních kontaktů dítěte s knihou) by bylo vhodnější zařadit do následující podkapitoly 5.1.2 *Vývojové etapy dětského čtenářství*. Podkapitola o dětských časopisech je tvořena pouhým jejich výčtem a stručným popisem. Autorka jednotlivé tituly nehodnotí (nebo pouze velmi vágně), nevymezila si ani žádná kritéria pro jejich hodnocení.

V praktické části práce M. Škarková chtěla informace získané studiem odborné literatury doplnit o poznatky zjištěné v rámci výzkumného šetření. Jako výzkumné metody

si zvolila dotazník (pro rodiče a učitelky MŠ) a rozhovor (s dětmi). Určitě je ocenění hodné, že autorka do výzkumného šetření zapojila nejen dospělé respondenty, ale i ty, jichž se výzkum týkal, tedy předškoláky. Autorka pomocí vyplněných dotazníků a rozhovorů s dětmi získala poměrně velké množství informací, které ovšem nedovedla do hloubky interpretovat a následně je shrnout a zobecnit. Nad diplomantčinou analýzou dat z dotazníku pro učitelky MŠ mě napadají tyto otázky a připomínky: Z odpovědí na první otázku se diplomantka dozvěděla zajímavou informací, že některé školky nejsou záměrně vybaveny žádnými médii, že se s nimi cíleně ve školce nepracuje. Autorka podotkla, že se jedná o alternativní školky. Bohužel se dále nerozepisuje o tom, o jaký konkrétní typ alternativních školek se jedná a proč zaujímají k médiím takový postoj (souvisí to nějak s jejich školním programem, s jejich školní koncepcí?). Podrobnosti o těchto školkách si autorka může připravit k obhajobě. Na s. 38 při analýze odpovědí na otázku č. 2 (*Jsou všechny třídy stejně technicky vybavené?*) píše „Z toho vyplývá, že 77,43% tříd má nějaké vybavení.“ Tento závěr je nelogický vzhledem k tomu, že 23% učitelek sice uvádí, že třídy v jejich MŠ nejsou rovnoměrně vybavené, ale to přeci neznamená, že by se v nich žádné vybavení nevyskytovalo. V šesté otázce se autorka dotazovala na to, jak učitelky MŠ vyplňují čas v době, kdy se nedá jít s dětmi ven. Autorka dospěla k závěru, že *učitelky nejvíce tento čas využívají pro volnou hru a nejméně pro dívání se na TV*. Z toho soudí, že je to nespíš tím, že děti jsou televizí z domova přesyceny. Uniká jí ovšem, že druhou nejčastěji uváděnou možností odpovědí bylo pouštění pohádky na DVD. Tohoto typu sledování televizní obrazovky děti tedy přesyceny nejsou? Z odpovědí na sedmou otázku vyplynulo, že chlapci více tihnou k počítači a dívky více ke knize. Čím je to způsobeno?

Autorka se snažila hledat souvislosti mezi odpověďmi dětí a jejich rodičů, její snaha však většinou zůstala na povrchu. Čtenář diplomové práce se nedozví, zda tedy rodiče mají přehled o tom, jako knížku má jejich dítě nejraději (otázka č. 3 v rozhovoru s dětmi, otázka č. 7 v dotazníku pro rodiče). Autorku bohužel nenapadlo si při vyhodnocování dat položit otázky tohoto typu: Existuje nějaká souvislost mezi tím, když se rodiče nezajímají o to, co jejich děti sledují v televizi a mezi tím, že se děti dívají na nevhodné pořady? Existuje nějaká souvislost mezi tím, když rodiče dětem nečtou, nekupují jim knížky jako dárek a nekontrolují, na co se děti dívají v televizi? apod.

V poslední části své práce autorka navrhla různé možnosti (netroufala bych si mluvit o projektu), jak lze s dětmi v MŠ po celý týden pracovat (zažívat hezké chvílky) s knihou. Vymezila si jasné a realizovatelné cíle, naplánovala činnosti a formy práce, které děti vtahují do tématu a aktivně je všechny zapojují (dětí si vyzkoušeli práci spisovatele a ilustrátora, navštívili knihovnu apod.). Všechny popsané činnosti s dětmi ve své třídě s úspěchem vyzkoušela.

V práci se objevuje mnoho stylistických nedostatků, za všechny uvedu příklady jejich tří různých typů: *Tento zvyk mi zůstal až do dnešní současnosti.* – s. 7 (namísto do dnešních dnů), *Mateřská škola je sociálním místem interakce ...* - s. 14 (špatný slovosled), *..a nikdy nenechá děti na pochybnostech o otevřeném konci či nevyřešené situaci. Děti se v pohádkách nesetkají s otevřeným koncem, nevyřešenou situací* – s. 29 (redundantní, zbytečně se opakující informace).

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou dobře.

V Praze dne 15. 3. 2011

.....
Podpis